

KOIVISTON viesti

Nro 6 Kesäkuu 2009

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Tiedättekö?

1. Minä vuonna Ruotsin kuningas Kustaa II Aadolf kävi Koivistolla?
2. Minkä niminen kenraali korotettiin v. 1651 Koiviston vapaaherraksi?
3. Kuinka paljon Koiviston seurakunta omisti Koivistolla maata?
4. Kuka Koivistolla kunnan lääkärinä ollut on nykyisin (v.1954) Turun yliopiston professori ja rehtori?
5. Milloin valmistui Koiviston kauppalan urheilukenttä?
6. Mikä Koivistolainen seura hankki varat ja pystytti Uudenkirkon Kyrönniemeen patsaansille paikalle, jossa suomalaisen kirjallisuuden isä Mikael Agricola kuoli palatessaan Venäjältä?
7. Minä vuonna valmistui Terijoen ja Koiviston välinen rautatie?
8. Mitkä olivat suplikkaat?
9. Mitä oli rahominen?
10. Minkä puolueen äänimäärä oli Koivistolla vuoden 1939 eduskuntavaaleissa suurin?

Vastaukset 8:lla sivulla

Piikkiö ajan virrassa ja nykyisyydessä

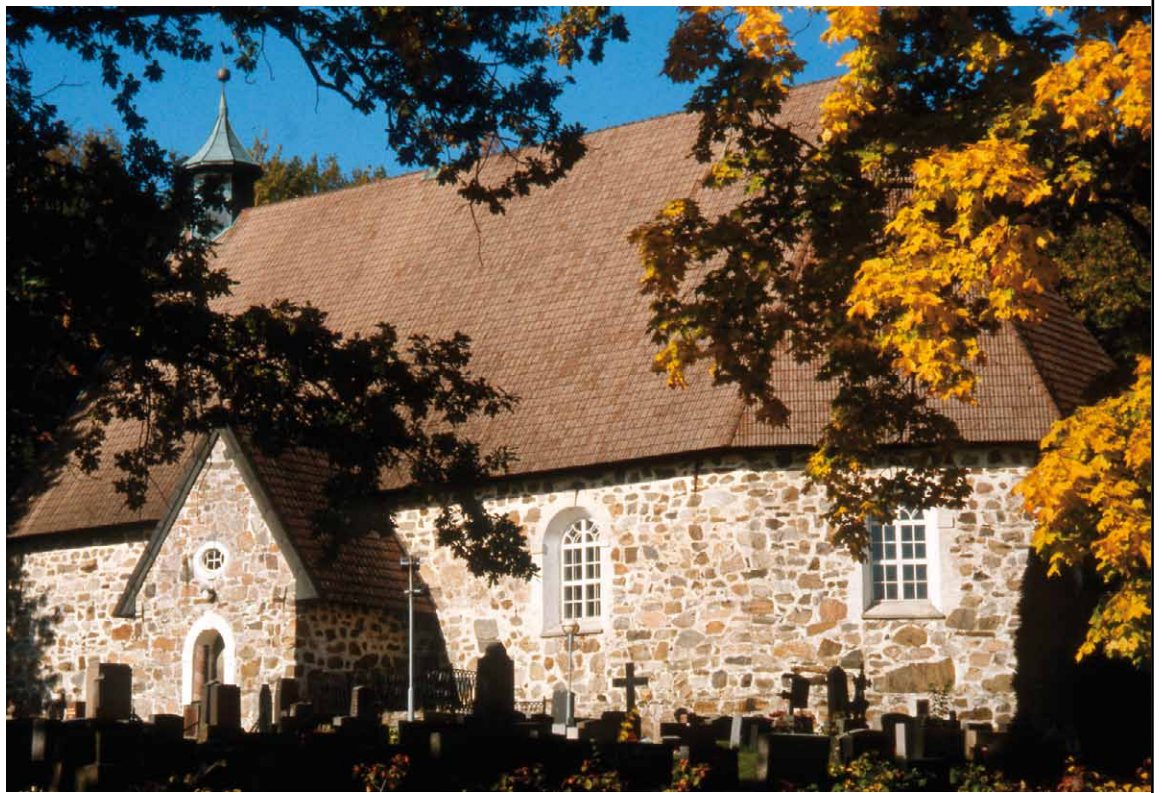
Jääkauden jälkeen Piikkiön alue kohosi vähin erinäkyviin meren väistyessä. Kallioiset mäet ja korkeammat harjanteet ovat olleet suotuisa ympäristö merestä ja metsästyksessä eläville asukkaille. Vanhimmat asutuksen jäljet löytyvät yli 5.000 vuoden takaa. Linnavuoren alueen hiidenkiukaat kertovat ajasta noin kolme vuosituhatta sitten. Varakas gotlantilainen kauppias on päätynt jo ajanlaskumme alkuaikoina asumaan Rungon alueelle laajan Piikkiönlahden rannalle.

Katolinen kirkko vaikutti alueella voimallisesti, sillä sen pääpaikan Kuusiston piispanlinnan valtakaudella ulottui 1300-luvulta 1500-luvulle. Komeimmillaan linna oli lähes Viipurin linnan kokoinen. Piikkiö oli Turun Akatemian palkkapitäjänä 1600-luvun puolivälistä alkaen aina vuoteen 1831, jolloin kirkkoherrat saatiin pitäjään Akatemian asettamina.

Sijainti Turku-Viipuri-tien varrella vaikutti voimakkaasti pitäjän elämään. Kuninkaiden ja keisarien Suomen vierailuiden ohjelmiin liittyivät käynnit pitäjässä. 1900-luvun vaihteessa Turku-Helsinki rautatie antoi jälleen lisää pontta elinkeinoelämälle. 1927 kasvinviljelys- ja puutarhakoasema aloitti toiminnan Yltöisissä ja on laajentunut asteittain kasvi ja puutarhatutkimuksen erikoislaitokseksi.

Karjalaisen siirtoväestön tuoma kasvu ravisteli rakenteita. Talvisodan jaloista siirtyi kuntaan väkeä muun muassa Koivistolta ja 1944 kunta määrättiin vastaanottamaan ja sijoittamaan evakkoja lähinnä Johanneksesta. Pienen kunnan väkiluku lähes kaksinkertaistui ja vuonna 1950 ylitettiin 4000:n raja.

Vaikka Piikkiön pitäjä oli pieni, vain pieni osa asutuksesta sijaitsi yli 5 kilometriä linnuntietä kirkosta, on alueella useitakin jopa maailmanluokan kohteita.

Piikkiön kirkko rakennettiin vuosina 1752-1755

Tunnetuin lienee Tuorlan observatorio ja sen oheiset Väisälän avaruustutkimuskeskus VISPA ja Tuorlan Planetaario.

Navire Oy:n alkanut, nykyisin STX Finland Cabins Oy:n hyttitehdas, Varsinais-Suomen maatalousoppilaitos Tuorlassa ja laivanvarustamotoiminnassa Lang Ship on ikään kuin jatkamassa koivistolaisen Soinin jalanjalkia. Matkailuväki tiedostaa lisäksi Pukkilan kartanomuseon.

Onhan toki juhlienkin aikana katseltavaa taide- ja perinnetoimikuntien näyttelyissä sekä järjestäjien rakentamassa talvikalastusta esittävässä osastossa unohtamatta viime Viestin numerossa esiteltyä entistä paloautoa, joka vierailee paikalla lauantaina. Omistaja ilmoitti, että on otettava säävaraus, kun sateella matka ei taitu, mutta

mään kesäisiä pitäjänjuhliamme Kaarinan kaupungin Piikkiön kaupunginosaan.

Juhlien päättilaisuudet tapahtuvat Salvelanrinteen koululla ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevassa liikuntahallissa. Juhlatanssiaiset pyörähdellään nuorisotalo Pontelassa.

Valtioneuvos Riitta Uosukainen avaa Evakkovaelluksen

Evakkous on selkeästi vaikuttanut sen kokeneisiin ihmisiin. On hyvä tarkastella evakkouden vaikutuksia, linjaa valtioneuvos Riitta Uosukainen. Hän on lupautunut kolmannen kerran järjestettävän Evakkovaelluksen avaajaksi ja suojelijaksi.

Evakkovaellus järjestetään lauantaina 4.7. Virolahdella, jossa kävellään noin kahdeksan ja puolen kilometrin matka Pyterlahdesta Opistonmäeltä Virolahden kir-

kolle. Tapahtuma johdattaa evakkoajan tunnelmiin.

"Evakkoudesta ei päästä yli eikä ympäri. Se on vaikuttanut identiteettiin", muotoilee valtioneuvos Uosu-

harvemmin myös palaa. Muistojen hetkissä siirrymme 1920-luvulle ja kiidämme tuulen viemänä ja yhteislaulujen kantamina meren selkiä kuten merimiehet aikoinaan.

Vuoden 2008 aikana Kaarinan kaupunki ja Piikkiön kunta solmivat yhdistymissopimuksen ja niin 2009 alussa syntyi kaupunki, jonka nimeksi tuli Kaarina ja vaakunaksi entinen Piikkiön vaakuna. Näin kokoonnumme viettä-

Piikkiön 254-vuotias harmaakivikirkko noin 400 paikkoineen toivottaa juhlaväen tervetulleeksi pitäjänjuhlan juhlaohjelman palvelukseen.

Tervetullo

Koiviston-juhlien ohjelma löytyy sivulta 4

kainen, jonka oma evakkotie alkoi kaksivuotiaana.

Hänestä Suomen evakkojen muistaminen hyvässä hengessä on tärkeä asia myös sen takia, että maailmalla kansat ovat edelleen liikkeellä. "Meillä kannattaa vaeltaa jo senkin takia, että kaikesta koetusta on selvitetty erittäin hyvin", tiivistää valtioneuvos Uosukainen.

Lauri Kosonen

jatkuu sivulla 5

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Ajatus ja idea

Tiedättehän miten ajatus juoksee –yhdestä asiasta juolahtaa mieleen toinen ja kohta ei muistakaan mistä kaikki lähti. Pitäisiköhän sitä sanoa ajatusten suunnitukseksi. Minulla ainakin ajatus kulkee rastilta rastille ja välillä hukun kartalta kerta kaikkiaan. No tällä kertaa ajatussuunnistus kulki reittiä, joka päättyi ideaan ja ensi syksyyn.

Saaren mökkisaunaa lämmittäessä, ajatus vaelsi muutamien vuosien taakse, kun ensi kertaa kurkkasin lattiastaan romahtaneen saunan ovesta sisään. Sauna sai hävitystuomion. Keittiötä voisi hyvin laajentaa saunan puolelle ja käyttökeltottoman saunan tilalle rakennettaisi kokonaan uusi. Ensilylyistä tuli kuitenkin lapsuus ja mummolan saunan löly ja tunnelma niin voimakkaasti mieleen, että sauna sai jäädä paikalleen. Hyvää lölyä on vaikea saada muutossa mukaan.

Nyt sauna on eleettömästi remontoitu ja valmis ottamaan juhannusvieraat vastaan. Miten mukavaa onkaan yötöntä yötä juhlaa hyvässä seurassa. Näin siirryin ajatusrastille kuusi. Miten Koivistolla vietettiin juhannusta? Millainen sauna mummolla siellä oli? Oliko saunaa ollenkaan? Silmät ja korvat täyteen olen kuullut juttuja kotikylän ihmisistä ja kotitaloista, kellarin katostakin, mutta saunasta ei kukaan ole puhunut yhtään mitään. Täytyy tarkistaa kyläkirjan muistelot tarkemmin.

Näin ajatukset kulkivat menneeseen, nykyiseen ja tulevaan, kunnes pääsin rasteilla kohtaan idea, olisiko se jopa maali. Viimeksi kun tapasin juhannusta viettämään tulevaa ystävääni, hän kertoi pitäneensä nukkekotikursia. Silloin mietin, että pitäisiköhän joskus tehdä Koiviston mummolan pienoismalli nukkekotityylillä. Jos nyt etsisi ja kyselisi saunasta, voisi samalla kerätä tarkat tiedot Juljusen kodista. Kiinnostaisikohan muita tehdä pienoismallia omasta menetetyistä maailmasta? Se voisi kiinnostaa ja yhdistää jälkipolviakin. Pitäisiköhän tämä ystäväni meille ensisyksynä oman nukkekotikursin? Rakennettaisi koko kylä, talo talolta. Nyt vaan piirustuksia, valokuvia ja muistikuvia tallettamaan. Syksyllä on aikaa siirtyä puhdetöihin.

Pohditaan nukkekodin rakentamista ja muitakin ideoita yhdessä ja porukalla tarkemmin Piikkiössä. Nähdään siellä.

Hartaast´

Katsokaa taivaan lintuja ja kedon kukkasiasia!

Omana kouluajanani opettajilla oli tapana antaa oppilailleen kesäläksyjä. En tarkoita ehtolaisia, vaan tavallisia koululaisia. Esimerkiksi äidinkielen opettaja pyysi lukemaan muutamia klassikkoja yleissivistyksen saamiseksi. Syksyllä hän sitten pyysi selittämään aineessa kirjojen sisällöistä. Biologian opettaja antoi tehtäväksi kerätä luonnosta erilaisia kasveja, jotka piti panna painojen alle ja kuivina liimata suuriin arkkeihin, joiden alakulmassa oli painettu lappu, missä ilmoitettiin kasvin suku ja nimi sekä latinaksi että suomeksi. Lisäksi piti ilmoittaa mistä kasvi oli löytynyt ja milloin sekä oppilaan oma allekirjoitus. Syksyllä opettaja peitti pistokokeina lappuja ja oppilaan piti muistaa ulkoa, mitä lapussa luki. Siinä sitten loistettiin tai hävettiin koko luokan edessä, kun muisti kertoi meistä totuuden.

Maailmanhistorian paras opettaja on ollut Vapahtajamme Jeesus Kristus. Hänen oppilaitaan on tällä hetkellä maailmassa yli 2,5 miljardia. Mekin olemme Jeesuksen oppilaita, jos meidät on kastettu lapsina tai isompina. Varsinkin "ristinkoulua käydessä" on turvallista tietää, että vaikka unohtaisimme hetkeksi oman arvomme ja tekisimme tuhmia tekoja, Jeesus ei meitä hylkää, eikä tuomitse, vaan antaa synnit ja muistamattomuudet anteeksi ja auttaa koulunkäynnissä jokaista persoonakohtaisella rakkaudella.

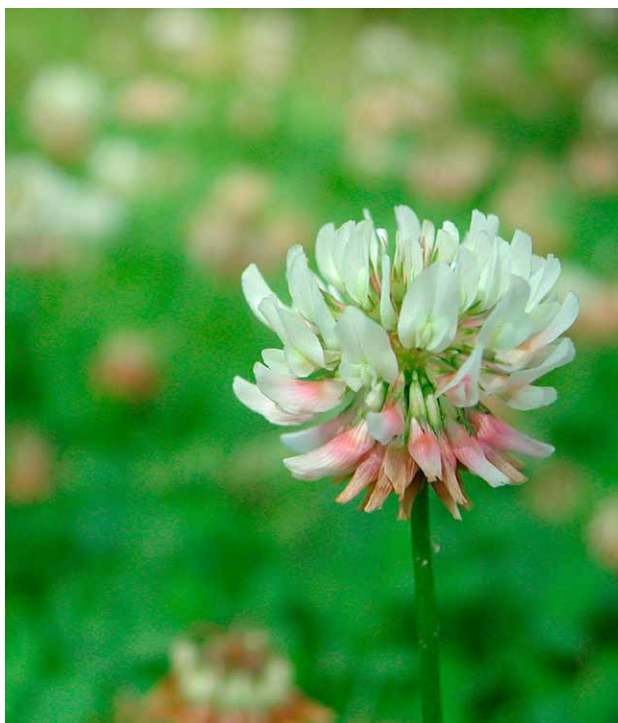
Jeesus antaa vuorisäärnässään oppilailleen kesäläksyn (Matt. 6: 26-30): Katselkaa taivaan lintuja ja kedon kukkasiasia ja oppikaa niistä. Jeesus ei ehkä tarkoita, että meistä pitäisi tulla himobongaajia, jotka tiirailemme lintuja kesäyön aamuina. Kyllä sekin on hyvä harrastus, ja ainakin pari oppilasta minullakin on, jotka ovat jopa yliopistossa esittäneet taidonnäytteitä perhosten asiantuntijoina. Jeesus neuvoo jättämään murheet Taivaallisen Isän harteille ja luottamaan siihen, että Isä pitää huolta meistä paremmin kuin varpusista, joista niistäkään ei yksikään putoa

taivaalta Jumalan tietämättä. Linnut ovat innokkaita tekemään pesiä ja laulavat ylistyslauluja rakkailleen ja siinä ohessa meillekin.

Nykyajan ihmisille, varsinkin nuorillemme on tärkeätä, miltä he näyttävät ja millaiset vaatteet heillä on. Yhteen aikaan nuoret lauloivatkin: "Vaatteet on mun aatteet". Piti olla merkkifarkkuja, paitoja ja kenkiä, jotka saattoivat maksaa suuria summia; eivätkä kaikki vanhemmat pystyneet niitä hankkimaan. Koululaiset saattoivat kiusata toisiaan näitten ulkonaisten asioitten perusteella. Se on rumaa ja Jeesus toivoo, että sellaisesta luvutaan ja tehdään parannusta pyytämällä anteeksi sellaista tyhmää syntiä. Sen sijaan pitää mennä katsomaan niityn kukkia. Pienimilläkin kukilla on oma kauneutensa ja tarkoituksensa. Kun Jumala on luontu jotakin, se on aina täydellistä, sopusointuista ja kaunista. Luonnossa ei ole yhtään ristiriitaa väreissä eikä muodoissa. Jeesus neuvoo meitä ajattelemaan itsestämme niin kuin Psalmin kirjoittaja: "Jumala on luontu minut sisintäni myöten, äitini kohdussa Hän on minut punonut. Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän Sinua siitä. Ihmeellisiä ovat Sinun tekosi, minä tiedän sen" (Ps. 139: 13-14). Mekin olemme kaikki kauniita, kun sydän on puhdas ja nöyrä. Kun hymymme on ystävällinen ja käyttäydymme kauniisti, muutkin kunnioittavat meitä, sekä nuoret että vanhat. Ja miten onnelliseksi teemme Opettajamme ja lähimmäisemme, kun meillä on kaunis, avoin katse ja puhumme suullamme hyviä, iloisia asioita ja lohdutamme toisiamme masennuksen tai surun hetkellä.

Taas toivotamme toisillemme Hyvää kesää! Katsokaamme samalla taivaan lintuja, opetelkaamme laulamaan Luojallemme ylistysvirsiä; Katsokaamme kedon kukkia ja luottakaamme Taivaallisen Isämme hyvään hoitoon!

Valma Luukka

Rakkaamme

Aili Anneli
TOIVANEN

o.s. Villanen

* 17. 8. 1935 Koivisto

† 24. 5. 2009 Tampere

Syvästi kaivaten, kaikesta kiittäen

Pauli

Ilkka, Johanna, Henna, Fanni ja Wilma

Jukka, Raili, Petteri ja Vivian

sukulaiset ja ystävät

Oli sulla sydän niin lämmin hellä,

oli siellä paikka jokaisella.

Paljon et pyytänyt, kaikkesi annoit,

meitä aina muistit ja huolta kannoit.

Muistosi kaunis voimaa antaa,

surun raskaan hiljaa kantaa.

Siunattu läheisten läsnä ollessa Kalevankankaan isossa kappelissa Tampereella 6.6.2009. Lämmin kiitos osanotosta.

KOIVISTON viesti

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm

Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

Lasten kuvalliset onnittelut 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot ja/ tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:

Studio Salokannel & Toivonen,

Koiviston Viesti p. 03 7824 553

Rauhankatu 8, 15110 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset aina

kirjallisena edellämäinnittuun osoitteeseen.

Laita korttiin postitusosoite ja laskutusosoite, mikäli ne eivät ole samat.

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 24e, sisältää vuoden

jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös

maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e.

Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja

kirjoituksia tullaan julkaisemaan seuran

nettisivuilla www.koivistolaiset.net

Jäsenlehdien postituksesta pohjoismaihin

+2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi

muualle maailmaan +12 e/vuosi

Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 0400 94 96 95

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusma-

teriaalain tulee olla toimituksessa

viimeistään lehden ilmestymistä

edeltävän kuun lopussa.

Sylvia Nurminen 18.2.1930 – 31.3.2009

Humaljoen Kirjo-ojalla syntyi 18.2.1930 tyttövauva August ja Elviira Kyytsösen ennestään viisilapsiseen maanviljelijäperheeseen. Perheen kuopus sai kasteessa nimen Sylvi, mutta aikuise- na hän muutti nimen muotoon Sylvia. Hän ehti käydä Humaljoella alakoulun kaksi luokkaa ja oli siirtynyt yläkouluun, kun sota syksyllä 1939 syttyi.

Evakkojana vei Kyytsösen äidin ja lapset Oriveden asemalle, missä Kuhmalahden Vehkajärvellä asuva isäntä valitsi heidät omalle tilalleen. Talvi kului Näppilän tilan pienessä mökissä. Isäntäväki ymmärsi evakkojen aseman ja järjesti elintarvikkeita ja mm. hienon joulujuhlan evakoille yhdessä alustalaistensa kanssa. Vehkajärven koululle oli

majoitettu muita evakkoja, joten koulunkäyntiä lapsilla ei ollut. Keväällä 1940 Kyytsösen perhe siirrettiin Artjärvelle, missä he asuivat, kunnes palasivat Humaljoelle 1942. Siellä Sylvia liittyi Pikku-Lotta-järjestöön ja sai tuntuman sota-ajan toimiin. Uusi evakkomatka keväällä 1944 vei heidät ensin Perniöön ja myöhemmin

Mäntsälään maanviljelystilalle Nummisiin.

Sylvia suoritti oppivelvollisuuskoulunsa loppuun Mäntsälässä, sen jälkeen kauppakoulun tutkinnon Lahdessa ja siirtyi työelämään ensin Mäntsälässä ja Järvenpäässä. Tultuaan valituksi Husqvarna Oy:n palvelukseen hän muutti Helsinkiin. Siellä hän toimi toimisto- ja mainonnan tehtävissä myös Kesko Oy:ssä, Suurarpa Oy:ssä, Wärtsilä Oy:ssä, Kirjapainoteollisuuden Liitossa ja Kustaan kartanon vanhainkodissa, josta hän jäi eläkkeelle. Helsingissä alkoi myös aktiivinen opiskeluharrastus, joka jatkui koko Sylvian elämän ajan, mm. viimeisenä opiskeluaiheena venäjän kieli. Hän suoritti työn lomassa Markkinointi-instituutin

mainoshoitajan tutkinnon ja paneutui ponnekaasti suomen kieliopin opiskeluun. Ulkoiluharrastukset veivät hänen Helsingin Ladun piiriin, jossa hän osallistui Lapin retkeilyyn ja toimi mm. koulutussihteerinä.

Avioliiton Sylvia solmi Pentti Nurmisen kanssa. Perheeseen syntyi kaksi lasta, poika ja tyttö. Pojan varhainen tapaturmainen kuolema oli Sylvialle elinikäinen murhe. Tytär opiskeli lääkäriksi, avioitui ja sai kaksi lasta, mistä kaikista Sylvialle oli paljon iloa. Nurmisen perhe asui ensin Helsingissä, mutta Pentti rakensi myöhemmin omakotitalon Jokelaan. Siellä Pentti ja Sylvia asuivat kaksistaan Pentin kuolemaan asti, jolloin Sylvia muutti palvelutaloon oman sairautumisensa vuoksi.

Sylvialla oli monia liikunnallisia harrastuksia. Lapsena hän pelasi neljää maalia ja kuningaspalloa, aikuisena hän kiinnostui hiihtämisestä ja pyöräilystä. Kerrotaan hänen jopa pyöräilleen Lappeenrannasta Viipuriin.

Karjalaisuus vei Sylvian Helsingin koivistolaisten yhdistyksen aktiiviseksi jäseneksi. Sen ohjelma- ja matkailutoimikunnassa hän seurallisenä ja esiintymiskykyisenä ihmisenä toimi mielellään monissa tehtä-

vissä useita vuosia. Jokelaan muutettuaan hän liittyi myös Jokelan karjalaisiin. Karjalaisuus sekä omat ja toisten sota-ajan kokemukset yhdistyneinä hänen luovan kirjoittamisen tarpeeseensa saivat Sylvian kirjoittamaan viisi romaania: Koivistolta tuulee, Häävalssi Koivistolla, Karjalan tyttöjä harmaissa, Veljeskansan vapaaehtoiset ja Sodan jälkeen Hän kirjoitti myös runoja, näytelmiä ja kuunnelman ”Vaellus”. Sota-ajan muistoja ja kokemuksia hän keräsi mm. tutkimalla niitä koskevia aineistoja ja haastatteleamalla ihmisiä tehden pitkiäkin haastattelumatkoja. Kirjailijana hän oli Uudenmaan Kirjoittajayhdistyksen jäsen ja kolme vuotta sen puheenjohtaja. Sylvia osallistui useana kesänä Oriveden Opiston kirjoittajakursseihin.

Kuten siunaus- ja muistotilaisuudessa ollut pappi sanoi, Sylvia oli iloinen, ihmisläheinen ja vieraanvarainen karjalainen nainen. Ystävät tuntevat hänet huumorintajuiseksi ihmiseksi, joka osasi nauraa myös itselleen.

Kirjoittajat ovat Sylvian ystäviä ja kotoisin Humaljoelta: Anja Nyroos (o.s. Seppinen) ja Riitta Huovinen (o.s. Rokka).

– Puheenjohtajalt' iteltää –

Hyvät Koivistolaiset ja koivistolaisten ystävät

Tätä kirjoittaessani on taakse jäänyt jo kolme Suomen keskimäärin kolmestatoista hellepäivästä. Vietetään puolustusvoimien lippujuhlapäivää. Tuuli tuivertaa ja vettä tihruaa taivaalta aivan säätiiteilijöiden ennustamalla tavalla. Äkkinäinen voisi jopa uskoa sammakkomiehen keväiseen ennustukseen, että kesästä tulee kolea ja sateinen. Siitä huolimatta jaksan uskoa, että tästä kesästä tulee nautittava ja antoisa. Sukukokouksia on taas tiedossa sadoittain ja hauskaa pittää olla.

Karjalanliitto kokoontuu perinteisille kesäpäivilleen tuota pikaa Kuopioon, ja Koivistolaisten oma kesäjuhla odottaa vieraitaan heinäkuun 25-26 päivinä tällä kertaa Piikkiössä. Turun seudun koivistolaiset ovat luvanneet panna parastaan, eikä ole mitään syytä epäillä, etteikö Koivistojuhlilla tulisi taas kerran tapahtumien tapahtuma. Ei muuta kuin joukolla mukaan tapamaan tuttuja ja solmimaan uusia tuttavuuksia.

Jäsenrekisteriratkaisu on sitten tehty. Koivisto-Seura on solminut yhteistyösopimuksen Sebacon Oy:n kanssa ja perustietoja siirretään paraikaa uuteen järjestelmään. Se tarjoaa paljon uusia mahdollisuuksia tehostaa jäsenpalveluja. Johtokunta tulee syyskauden alkaessa pohdiskelemaan mitä kaikkia toimintoja käyttöön otetaan, jota yhteydenpito jäsenten ja seuran välillä voisi toimia entistäkin joustavammin. Tulevaisuuden toimintoja pohditaan toki laajemminkin ja yhdistykset tulevat olemaan linjan luomisessa mukana mm. syksyllä pidettävässä toimintaseminaarissa Porvoossa.

Nyt on kuitenkin aika hellittää hetkeksi ja valmistautua kesän viettoon. Juhannus on jo ovelta ja luonto kukoistaa siitäkin huolimatta, että maa rämpiä taloudellisessa matalasuhdanteessa. On aika hetken kerätä voimia tuleviin haasteisiin, joten heitetään huolemme Herttarouvalle ja heittäytytään kesään.

Espoossa 4.6.2009

Juha-Veikko Kurki, puheenjohtaja

Maakuntakirjailija Sylvia Nurminen 1931-2009

”Matka, jonka tahtoisin tehdä, huolista vapaana, kuun valossa, tähtien loisteessa, minuuteni muuttuessa, vahvaksi revontuleksi.”

Uudenmaan Kirjoittajien puheenjohtaja vuosina 1996-99, Sylvia Nurminen os. Kyytsönen, oli yhdistyksemme määrätietoimpia ja tuloksekkaimpia jäseniä. Hän syntyi ja varttui merikapteenin tyttärenä Koiviston saarella, sodassa menettämässämme

Karjalassa, noin 80 kilometrin päässä Viipurista.

Talvi- ja jatkosodan pakolaisena Sylvia halusi kirjoittaa omakohtaista muistelua ja fiktiota menetetyt Karjalan asioista. Sota-ajasta saakka hän säilytti teräkunnossa sekä sanottavansa että kirjallisen esityksen ja julkisuudessa esiintymisen taidot. Kirjoittajana ja suosittuna senioritilaisuuksien esiintyjänä hänellä oli yhteistyötä karjalaisjärjestöjen sekä rintamamies- ja lottajärjestöjen ja

–järjestöjulkaisujen kanssa. Kaikki tämä oli merkityksellistä ja välttämätöntäkin hänen nousussaan menestyvien maakuntakirjailijoidemme joukkoon, viipurilaisen Lempi Jääskeläisen (1900-1064) viitoittamalle tielle.

Kommunistivallan kaaduttua Itä-Euroopassa vuosina 1989-92 syntyi tilanne, jolloin Suomessakin entistä vapaammin saatettiin kirjoittaa julkisuudessa Karjala-asioista. Silloin Sylvia, joka siihen saakka

oli kynäillyt lähinnä runoja, näytelmiä työväenopistolle ja kuunnelma ”Vaellus”, iältään tuolloin jo noin kuusissakymmenissä, julkaisi sarjan Karjala-aiheisia teoksia, jotka olivat myös ilmestymisajankohdansa myyntimenestyksiä.

Taustatyöskentelyssään kirjojaan varten Sylvia Nurminen oli hyvin uupumaton: hän haastatteli, nauhoitti, hankki aineistoa ja teki materiaalin keruumatkoja myös Venäjän alueelle

ja Viroon. Hänen henkilökohtaisessa elämässään oli eräitä suuriakin menetyksiä, alkaen lapsuuden aikaisesta kotiseudun menetyksestä, mutta tarve kirjoittamiseen auttoi häntä surujen yli ja menetykset ehkä vahvistivat hänen suhtautumistaan lu-

vaan kirjoittamiseen.

Uudenmaan Kirjoittajat muistaa entistä puheenjohtajaamme eräänä määrätietoisemmista ja tuloksekkaimmista jäsenistämme.

Riku Räihä

Hänen parhaita teoksiaan ovat:

- ”Koivistolta tuulee” (Alea-kirja 1989)
- ”Häävalssi Koivistolla” (Sahlgren1993)
- ”Karjalan tyttöjä harmaissa” (Karisto 1994)
- ”Veljeskansan vapaaehtoiset” (Karisto 1996)
- ”Sodan jälkeen” (Pilot-Kustannus 2004)

Suomen Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteinä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838

Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651

Sihteeri, Virpi Huhtanen, Ahtaanmäki 1A2, 02280 Espoo. puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

varalla Risto Kaukiainen, Helsinki

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/
Ratakatu 47, 53100 Lranta p. 05-5448850

Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341

Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 09-455 0501

Senioritoimikunta, Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Hannu Veijalainen, Lahti. 03-228 5621
varalla Raimo Kyytsönen, Mäntsälä

Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku

Seppo Mäkinen, Anjalankoski. 040-506 0430

varalla Martti Karvonen, Kausala

Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752

varalla Pertti Hämäläinen, Espoo

Riitta Nurmi, Porvoo

varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo

Hanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940

varalla Tuula Agge, Parainen

Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098

varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:

Hallituksen pj. Sirpa Taskinen

Intiankatu 11, 00560 Helsinki

puh. 09-797 011

Säätiön asiamies Pertti Hoikkala

Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo

puh. 040-583 5397

koivisto-saatio@kolumbus.fi

Lyyli Pakonen 100 vuotta 15.5.2009

Lyyli os. Samuli syntyi Koiviston Saarenpäässä Simo Samulin tyttärenä 15.5.1909. Hän on seitsenlapsisen perheen toiseksi nuorin lapsi ja nyt suvun vanhin. Isä seilasi kesät laivallaan merellä, kuten niin monet muutkin Saarenpään miehet. Vaimo ja lapset hoitivat kotias-kareet. Milloin ei ollut muuta, niin kuokittiin suota. Isä Simo maksoi siitä jokaiselle lapselle palkkaa kuokkimensa metrien mukaan. Lyyli ei pienuutensa takia paljoakaan metrejä kertynyt, mutta vanhemmat sisarukset auttoivat niin, että Lyyli pääsi palkoille.

Olot Saarenpäässä huononivat 1920 luvulla. Ja monet nuoret lähtivät, jos nyt ei kultaa vuolemaan, niin etsimään parempia oloja muilta mailta. Lyylin vanhempi sisar lähti Kanadaan, ja houkutteli myöhemmin Lyylinkin sinne sanoen, että kyllä täältä aina ahkeralle suomalaistyölle työtä löytyy.

Lyyli lähtikin Kanadaan vuonna 1929 ja oli Montrealissa 86 vuotiaaksi asti. Hän oli naimisissa Pohjanmaalta kotoisin olevan Heikki Pakosen kanssa. Suomalaisyhteisö Montrealissa oli hyvin tiivis ja aktiivinen. Heillä on oma kirkkorakennus, oma pappi ja lukkarit sekä kokoontumistilat ja henkilökunnan asunnot. He maksavat kymmenyksillään kirkon ja henkilökunnan menot. Heillä on siellä myös vilkas kerhotoiminta.

He pitävät myyjäisiä kirkon hyväksi valmistaen käsitöitä ja leivonnaisia.

Suomessa käydessään Lyyli on usein sanonut, että haluaisi tulla haudatuksi Lempi sisarensa vieren Anjalaan.

Sisaren tyttäret Annikki ja Kirsti kävivät Montrealissa järjestämässä tätinsä 85-vuotisjuhlat ja totesivat ettei täti pysty enää kauaakaan asumaan asunnossaan, mikä oli toisessa kerroksessa ja sinne mentiin jyrkkiä portaita pitkin. Lisäksi Lyyli pelkäsi vanhainkotiin joutumista, sillä hänen miehensä oli 7 vuotta halvaantuneena vanhainkodissa, missä henkilökunta puhui lähinnä vain ranskaa ja vain muutama osasi englantia.

Seuraavana kesänä lähtikin Pirkko tyttärensä Monan kanssa järjestämään tädin muuttoa

Suomeen. Mona on ranskan ja englanninkielen taitoinen ja jo opiskeluaikoinaan ollut matkatoimiston oppaana ulkomailla, joten häneltä muuton hoitaminen viranomaisten kanssa sujui luontevasti. Ja niin pian oli täti Jyväskylässä ja koko hänen kotinsa irtaimisto tuli sinetöidyssä kontissa hänen uuden kotinsa ikkunan alle Jyväskylään.

Kirsti sai hankittua tädille asunnon omasta talostaan. Miljoonakaupungista muutettuaan täti nautti kaupungin rauhasta ja ystävällisyydestä. Kesät vietettiin Kirstin kesäpaikalla Putkilahdessa. Täti kuunteli mielellään aamuisin kaipaamaansa käen kukuntaa ja nautti kesän raikkaudesta varsinkin sireenien, juhannusruusujen ja kielojen tuoksusta. Ja viikottaiset saunassa käynnit vastalla rop-sien olivat tärkeitä. Kirstin omat voimat heikkenivät hänen täytettyään 80 vuotta. Hän ei jaksanut ympärivuorokautisesti hoitaa tättä ja täti pääsi 98 vuotiaana Väinökadun palvelukeskukseen. Siellä vietettiin hänen 100-vuotis syntymäpäivänsä omaisten parissa.

Kirjoittanut sisarentyttären mies
P.O Bisehoff

Turun ja ympäristön Koivistolaiset toivottaat siut tervetulleeks juhliin Piikkiöön

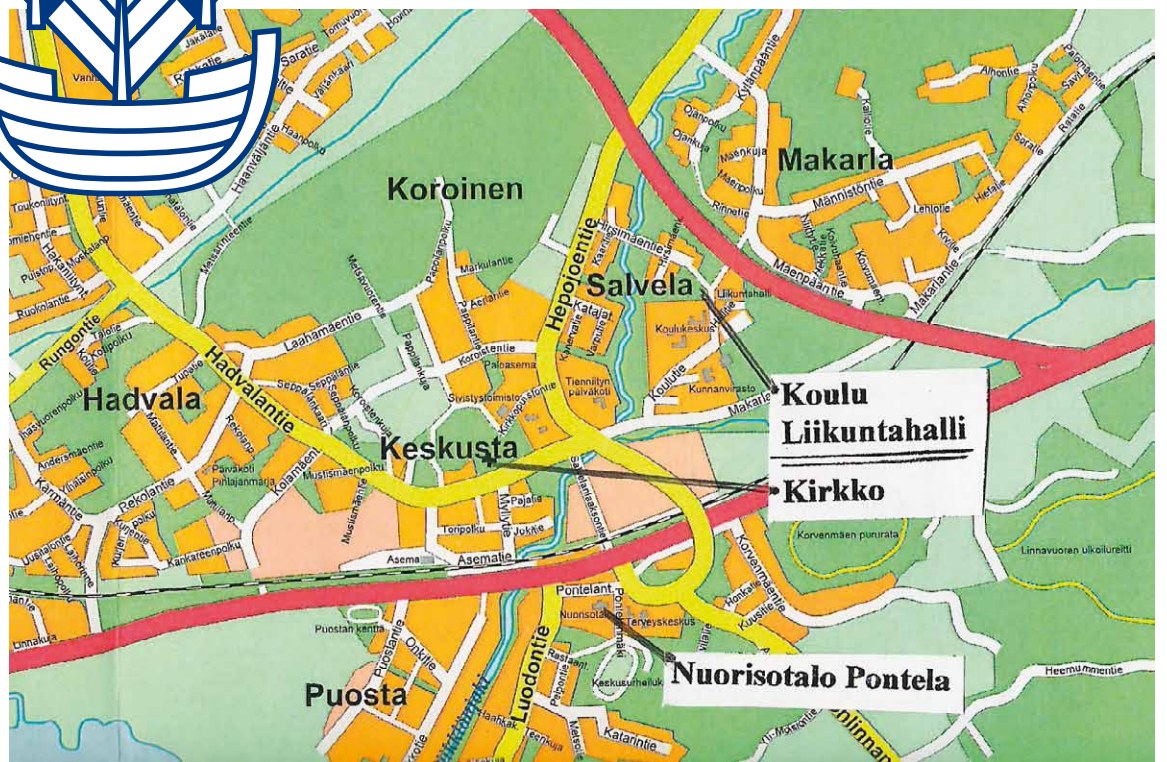
Kesäjuhlien ohjelma

Lauantai 25.7

- 10.00 - Suomen Koivisto-seuran johtokunnan kokous
- 11.00 - Koivisto-Säätiön hallintoneuvoston kokous
- 10.00 - 16.00 Kahvio toiminnassa
- 10.00 - 16.00 Ruokala toiminnassa
- 10.00- Näyttelyt ja myyntipisteet avautuvat
- 12.00 Lipunnosto ja juhlien avaus
- 12.15 - Taide- ja perinneytävyyden avajaiset
- 12.15 - 15.45 Lasten työpisteet toiminnassa
- 12.30 - 15.00 Kilpatoiminta
- 12.30 - 14.00 Kyläkokoukset
- 14.15 - 15.45 Kyläkokoukset
- 16.00 - 18.00 "Muistojen hetket" (liikuntahalli)
- 19.00 - 23.00 Juhlatanssiaiset (nuorisotalo Pontela)

Sunnuntai 26.7

- 10.00 - Juhlajumalanpalvelus (Piikkiön kirkko)
- 10.00 - 14.00 Ruokala ja kahvio toiminnassa
- 12.00 - 13.30 Sukukokoukset
- 12.00 - 14.00 Lasten työpisteet toiminnassa
- 14.00 Pääjuhla
- esiintyjinä mm
  - professori Yrjö Kaukiainen
  - muusikko Mikko Mäkeläinen
  - Carmeninae-kuoro
  - kansantanhuryhmä Fyrkantti

Erityistiedotuksia juhliin valmistautuville

Piilenheitossa on neljä sarjaa: naiset, miehet, nuoret alle 16v ja seniorit yli 65v.

Juhliin valmistuva rekipeite ja kalaputka myydään tehtyjen suljettujen tarjouten perusteella. Juhlatoimikunnalla on oikeus olla hyväksymättä tehdyt tarjoukset. Molemmista tulee kuva sivustolle viimeistään heinäkuun puolivälissä.

Kirjotuksi ja kuulumissii

Pietari portil

Pyhän Pietarin pakeille aikanaan
saapui Nikita, innokas autoilemaan.
"Pjotr Ivanovitš", Hruštšev portilla anelemaan,
"Taivaan teille mä mielisin ajelemaan.
Tietkin siellä lie kullasta, näin kerrotaan."

"Stoj, stoj! parahin Nikita Sergejevitš!
Älähän, hyvä mies, noin kiirehdi!
Yksi kysymys minulla sulle olisi:
Konsaan oletko käynyt sä naisissa?
Onko montakin ollut sulla djevushkoja?"

"Njet, njet, dobryj tavaritš taivaallinen!
Mitä sä nyt?! Mulla yksi vain ollut on nainen!
Jos muistat sä Ninani, tiedät kyllä miksi.
Yhdessä naisessa mulle on ollut kylliksi!"

"No hyvä, saat Zhilin sä lahjaksi!
Täällä ajella voit, elää herroiksi!"
"Stalinin paljastit kaikki sä konnuudet.
On oikein, että palkan viimein saat. Privjet!"

De Gaulle saapui hänkin Taivaan portille.
"Monsieur, vaadin pääsyä sisälle!
Olen vapautusarmeijan kenraali!
Voittaja Hitlerin - se riittänee suosituksesi!"

"Mais, non. Mon général, hetkinen vaan!
Yksi kysymys vain; sallittehan?
Onko paljonkin ollut teillä naisia,
niin kuin kerrotaan olevan sotilailla?"

"Écoutez! Myötää täytyy - olenhan ranskalainen!"
sanoi Charles viikisiään ylpeänä sukien.
"Ei kylläkään yhtään enempää kuin tarpeeksi.
Miten muutoin oisin sotia ehtinyt kylliksi?!"

"No hyvä siis, parahin kenraali.
Peugeot oisko sopiva teille lahjaksi?
Meillä nähkääs ei ajella pansareilla
näillä Taivaan teillä, kullatuilla."

"Hi, Pete! Taivaan teille mä ajelemaan halaisin"
Pietarille jo kaukaa sanaili JFK / dzbei ef kei /
"Päase tuonne taivaan kartanoille kukaan ei,
ennen kuin hälle avannut oon tään kultaisen
portin."

Toki tunnisti Pietari nuoren presidentin
oli maineensa kiirinyt jo ylös taivaisiin.
"Selvittää minulle saat sinäkin tarkasti,
maan päällä oletko elänyt sä ihmisiksi."

Pystyi huulilta lukemaan Pyhä Pietari;
Marilynit ja muut naiset kävi selväksi.
Koppa-Fordin JFK:kin sai ajopeliksi.
Riemuisna riensi tyttöjä etsimään silmäniloksi.

"Hi, Nick" JFK Nikitalle huikkasi,
kun Zhilin ohitse Fordillaan kiirehti.
"Bon jour!" tervehti molempia kenraali
ja käsillään villisti huitoi.

"Terve, pojat!" kailotti heille mies kaljupäinen
pappamopollaan heidän ohitsensa kaasutellen.
"No, oi ja voi, sun pirulainen!"
pääsi huudabdu suusta kaikkein "poikien".
"Eikös tuo ollutkin itse Urkki, se Kekkonen!!"

Aikakauslehden vitsiä mukaillen.
Martti Piela

Olka, siivooja

Näiköhä työ tunsitta Poikolaise Olka?
No, häähä olkii "vaa" tavalline siivooja.
Eikä hää olt koivistolainekkaa,
ko syntynt ol rannoil suure Laatokka,
Impilabeel. Piene möki tyttöne.
Mut olha hää kuiteskii karjalaine.

Niiko muutkii, ol koin joutunt Antreas jättämää,
minkä Hannekse kans ol ehtint pystyttämää.
Talvisottaa ko mies ol joutunt lähtemää,
veskelkal läks Olka lapsiaan työntämää
juna-asemaal, mist matka käi kohti Tammelaa.
Neljä laps siel kuol, ko tul tähä maailmaa.

Olka ja Hannes muuttiit pia Helsinkiin.
Olympiakylästä hyö löysiit kortteeri.
Lapset joutuut lähettämää Ruotsii.
Hannes Rissalas maalail sotakonehii.
Olka käi pesemäs herrasväe pyykkii,
siivoil rappukäytäviä, hois huushollii.

Sova jälkee synty perreese taas laps.
Olka Sähkölaitoksee pääs siivoojaks.
Hää ol suoraluontone, sukkelapuhene,
abkerast tek töitä, iloluontone naine.
Lapset ol hänest ain kaikist tärkeämpii.
Kanaatas käivät yhes tappaamas lapsii.

Niiko mei äitiilki, Olkaal ainoastaa
"liikkuva kalusto" ol mukannaa,
ko karkuu hää joutu Karjalast lähtemää,
lapset turvaa viemää, yksinnää elättämää,
ko mies ol joutunt rintamaal, sotimaa,
isämmaata juoksuhaavois puolustammaa.

Olka ol "vaa" työläisnaine, niiko mei Äitikkii.
Impi Mariaal vaa ol enemmänä siunaantunt lapsii.
Ei kummatkaa olleet kouluu liikaa käyvä saaneet,
ei höil kunniamerkei silmäätekevät jaanneet.
Mut ei hyö mittää "vaa" kumpainenkaa olleet.
Höi tapasii aatelissii olliit usiat sota-aja naiset!

Mie luulen, et aika moni teist, niiko miekii,
tuntoo samallaisii sitkehii karjalaisii naisii,
suurpereichii äitii, sitkehii karjalaisii,
Elsoi, Marttoi, Liisoi, Katrui ja Meerii,
kutka yksinnää, ilma lapsissii, tukiaisii,
tien perreilleen raivasiit läpi harmaa kivenkii.

Olga Poikolainen (13.5.1916 - 26.2.2009)

Martti Piela

Ei Varotuksest tarvitsekkää välittää

Nyt kyl joku tek iha kurillaa,
ihmisii säikyttel täysi tahallaa,
meit polosii pelottel sähköpostillaa.
Ko eihä siin Varotukses mittää pohjaa oo,
minkä kerto Uusimaaki aamune numero.
Ja Aamulehtikkii totes samalviisii,
ko asjan tementoi ja miulkii viestin lähetti.

Hallmarkil kyl o paljokkii toimintaa.
Netis ilmasii korttei se tarjoaa.
Lieks joku tahtont virmaa vahingoittaa,
ko noinikkää koulukiusaajii alko matkimaa.
Mut viisas o varovaine kuiteskii,
ettei tarvitsis kattuu myöhemmi.
Voipha tästkkii jottai oppii vissiinki.

Martti Piela

Etusivulta, evakkovaelluksesta

Lissu Kaivolehto

Evakkovaelluksen järjestävät Evakkolapset ry. ja Virolahden Karjala-seura ry. yhteistyössä parinkymmenen virolahtelaisen järjestön kanssa. Ensimmäiselle vaellukselle Virolahdelle osallistui runsaat 500 henkeä. Myös tänä vuonna Virolahdelle odotetaan satoja vaeltajia.

Evakkovaellus on perhetapahtuma, joka tekee eläväksi lähistoriaa. Se on tarkoitettu kaikille evakoille, heidän jälkeläisilleen ja jokaiselle historiasta kiinnostuneelle.

Vaellus alkaa lauantaina 4.7. kello 11. Vaellus päättyy Virolahden kirkolla kenttähartauteen. Kirkko oli sotavuosi- evakoille turvan ja lohdun antaja, kun kriisiapua ei ollut.

Opistonmäellä on ennen vaellusta kello 10 alkaen maksua vastaan kahvia ja pientä syötävää. Reitin päätepisteessä Virolahden kirkolla on maksullinen keittoruokailu. Vaellus on ilmainen tapahtuma, mutta kuljetuksesta autojen parkkipaikalta Opistonmäelle peritään kolme euroa.

Lisätietoja antavat Virolahdella Kaisu Rokka 040 744 80 35 ja Anni Talsi 040 736 92 34 sekä Anne Kuorsalo 040 524 52 93. Vaellukseen osallistuvista ryhmis- tä ennakoilmoittautuminen Kaisulle tai Annille.

Hailiserpaa vai norssisoppaa

Varmaan jokainen joka on asunut Koivis- tolla ja moni heidän jälkeläisistäänkin on syönyt hailiserpaa. Hyvää ja halpaa ruokaa joka mielestäni voittaa herrojen herkun lohisopan aivan kirkkaasti. Toinen hyvä, tosin joidenkin mielestä haiseva ruumiin syöjä, kala on mielestäni Norssi/virallisesti Kuore. Niillä tarinoilla, joita norssista on kerrottu, ei ole juuri todellisuuden poh- jaa, sillä rasvaevä, joka kalassa on, antaa sille sen omituisen hajun. Muistan kun pappani Anton joskus kertoi, kun kävivät Pietarissa kalan myynnissä norssista sai jopa neljä kertaa paremman hinnan kuin hailista. Kun isäni, joka oli merimies, tuli käymään kotona ja tullessa ei ollut enää torimyyntiä niin seuraavana päivänä hä- nen piti päästä torille ostamaan norssia. Tänä vuonna, niin kuin useana muuna- kin keväänä, esim. Viipurissa lohi maksaa 230 rup = 5.50 eur kilo ja norssi 360 rup = 8,50 kilo.

Norssisopan valmistus on aivan sa- manlaista kuin muidenkin kalakeittojen ja mieluummin ilman kermaa tai maitoa,

sillä ilman niitä keitosta saa erittäin hyvän. Norssin etuna on vielä se, ettei siinä ole ruotoja niin kuin muissa kaloissa.

Pappani kalamyynti matkasta Pieta- riin kerrotaan myöskin kirjassani, joka on myynnissä kesäkuun puolenvälin aikoihin. Joku voisi siitakin sanoa –Mikä laulaen tu- lee se viheltäen menee.

Toivoisin kirjan kiinnostavan sillä sieltä tulee esille asioita joista on visusti vaiettu jopa yli sata vuotta. Kirjojen hintaa ikävä kyllä nostaa se, että niistä on joutu- nut maksamaan LVV:tä jo 22% vaiikkei yhtään kirjaa ole vielä myyty. Näillä näky- min pehmeäkantaisen hinta on noin 18 eur ja kovakantaisen noin 23-25 eur. Lopulli- nen hinta muodostuu tilauksen määrän mukaan. Tilata voi 0400-412650.

Aulis Soukka,
Puutarhurintie 16 49400 Hamina

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Karttu käteen ja kyykkää kumoon!

Näin kesän tullessa moni on varmasti kaivanut Mөлkkypelinsä varaston uumenista. Puukapulan heittely voi olla vain hauskaa ajanvietettä tai tiukempaa kilpailutoimintaa, jossa lajin fyysisyys ei liikaa korostu. Hieman toisenlainen luonne on kuitenkin pitkät perinteet omaavassa kyykkä-pelissä, jossa puupalikoita sihdataan jopa kymmen metrin takaa.

Kyykkää pelataan yleensä ulkona tasaisella sorapintaisella kentällä, jossa on kaksi 5x5 metrin neliötä (konoa) 10 metrin etäisyydellä toisistaan. Toisessa neliössä seisova pelaaja heittää puusta sorvatulla mailalla, karttulla, toisen neliön etureunalla olevia puupalikoita, kyykkää, ja yrittää puskea kyykät

ulos neliöstä. Uloslyödyistä kyykistä sekä käyttämättä jääneistä mailoista saa plus-pisteitä, kun taas neliöön jääneet kyykät antavat miinus-pisteitä.

Heittomatkat ja pelikentän koko riippu pelaajien iästä ja sukupuolesta. Miehet heittävät 10 metrin ja naiset 8 metrin etä-

syydeltä, nuoremmat sarjat 4-8 metrin päästä. Kyykkää voi myös pelata joukkue- tai parikilpailuna, jolloin heitettävien mailojen määrä vaihtelee: joukkue- ja paripelissä pelaaja voi heittää kaksi mailaa vuorollaan. Henkilökohtaisessa pelissä mailoja on käytettävissä neljä/lyöntivuoro.

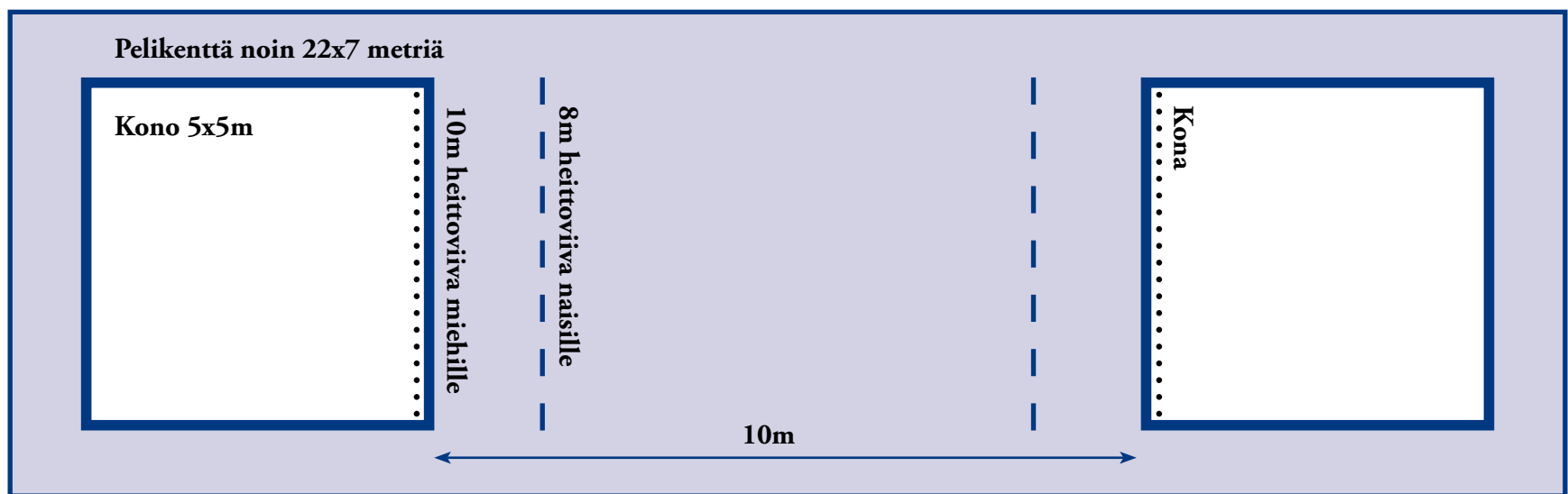
Ehkäpä kyykän yksinkertaisuuden vuoksi sille on ehtinyt muodostua jo vuosisataiset perinteet. Pelin juuret ovat osa itäsuomalaisten heimojen, kuten karjalaisten, vienalaisten ja inkeriläisten historiaa, ja valokuvaaja-kirjailija I.K Inha mainitsi kyykän muistiinpanoissaan Vie-

nan Karjalaan suuntautuneella valokuvausretkellään 1800-luvun loppupuolella. Peliä oli pitkään pelattu syrjäkylillä ja Inhakin luuli sen olevan vain häviävää kansanperinnettä. Suomeen peli kuitenkin rantautui lopullisesti Vienan ja Aunuksen siirtolaisten pelattua sitä kesäjuhllillaan, ja sotien jälkeen 1950-luvulta lähtien kyykkämailaan on tarttunut yhä useampi eri ikäinen ja -kokoinen ihminen. Karjalan Sivistysseura ja Karjalan Liitto ovat toimineet aktiivisina kyykkäperinteen jälleerakentajina: Karjalainen Kyykkäliitto perustettiin vuonna 1984, ja myöhemmin nimi muutettiin

Suomen Kyykkäliitoksi.

Suomen Kyykkäliiton alaiset seurat järjestävät alueellisia ja valtakunnallisia kilpailuja kesällä ulkona ja talvella hallissa. Myös opiskelijat ovat ottaneet pelin omakseen: Akateemisen kyykän MM-kilpailut järjestetään Tampereella vuosittain jopa yli 3000 osallistujan voimin, ja se onkin yksi suurimmista suomalaisista opiskelijoiden liikuntatapahtumista.

Pinja Piira

Pelin kulku

Pelin tarkoituksena on Karttua heittämällä lyödä kyykät pois konasta mahdollisimman vähillä heitoilla. Aloittavan joukkueen ensimmäinen pelaaja heittää ensin kaksi karttua, minkä jälkeen vastustajajoukkue tekee saman. Tätä vuorottelua jatketaan, kunnes jompikumpi joukkue saa kaikki kyykät ulos heittoneliöstä. Tasoittavan vuoron jälkeen lasetaan pisteet, kootaan kentät, vaihdetaan puolia ja pelataan toinen pelipuolisko.

Karttu

Kyykänlyönnissä käytettävä puinen maila eli karttu on pyöreä ja varrellaan tasapaksu. Mailan toisessa päässä on kavennettu kädensija. Karttu saa olla halkaisijaltaan enintään 80mm ja pituudeltaan 850mm. Mitoille ei alarajoja ole, joten pelata voi niin pienellä karttulla kuin haluaa.

Kyykkä

Kyykät ovat puisia, yleensä koi-vuisia, leiriön muotoisia palikoita. Pelin aikana kyykät pyritään saamaan ulos omasta pelineliöstä karttua heittämällä. Kyykän halkaisia on 70-75mm ja korkeus 100mm.

Kona

Kyykät asetellaan pelineliön eturajalle tasavälein 20 kyykkäpinoa, joissa kussakin on 2 kyykkää päällekkäin. Ensimmäinen ja viimeinen kyykkäpino sijaitsevat 100mm päässä sivurajoista. Kyykkärivistöä nimitetään konaksi.

Muistoja menneest

Lapsena minä rannalla istuin ja katselin tyyniä vettä. Enkä minä silloin aavistanut tämä kaikki täytyy jättää.

Maaailman myrskyt murheita toivat ja ystävän multa veivät. Mulle jäi muisto nuoruuden ajan. Jäi kotini taakse rajan.

Aarteen minä säilytän vielä muistoja ajan armahan. Ne piirtyneet mieleen iäksi, niitä aika ei voi viedä.

Nyt katselen kun hämärä illan varjoja tielleni luopi. Syksyn halla vie lempeni ruusut, tyhjyyden tilalle tuopi.

Näin kirjotteli Aino Mannonen Kotterlahdesta. Kopioi mummon vihosta Sylvi Martikainen Porista

Primorskista Venäjän telakkateollisuuden keskus

Primorskiin tullaan rakentamaan kaksi uutta suurtelakkaa lähivuosien aikana.

Venäläinen holdingyhtiö "Summa Kapital" ilmoitti äskettäin investoivansa miljardi USD:ia uuteen telakkaan Primorskissa. Telakalla aletaan rakentaa uusia öljynporauslaittoja sekä tankkereita, joiden kuollutpaino kohoaa 250 000 tonniin.

Yhtiö, jonka omistaa venäläinen liikemies Zijavudin Magomedov, rakentaa telakkaa eteläkorealaisen laivayhtiö "STX Shipbuildingin" kanssa. Yhtiöt ovat jo allekirjoittaneet yhteistyösopimuksen. Korealaiset osallistuvat tekniseen ja taloudelliseen suunnitteluun, mutta toimittavat myös tekniikkaa.

Summa Kapital allekirjoitti vuonna 2007 49-vuotisen vuok-

rasopimuksen 104 hehtaarin kokoisesta nykyisen öljyterminaalilähdellä sijaitsevasta tontista. Alun perin yhtiö halusi rakentaa terminaalilähdelle öljytuotteille, mutta luultavasti telakka tullaan rakentamaan juuri tälle tontille. Suunnitelmien mukaan telakkaa aletaan rakentaa vuonna 2011, ja se valmistuu viisi vuotta myöhemmin.

Muita suunnitelmia

Myös Viipurin telakka aikoo rakentaa uuden suurtelakan Primorskiin. Projekti saa tukea suoraan pääministeri Vladimir Putinilta, sillä on valtion lainantakaus ja vastaavanlaiset suunnitelmat kuin Summa Kapitalilla. Myös tämän telakan budjetti on miljardi USD:ia, ja sekin tulee rakentamaan öljynporauslaittoja ja suuria tankkereita.

Viipurin telakkaa valvoo liikemiesten ryhmä, jolla on suhteita Rossija-pankkiin. Pankin omistaa pääministeri Putinin läheinen ystävä Juri Kovaltšuk.

Venäläiset analyytikot ovat sitä mieltä, että kaksi suurtelakkaa Primorskissa ei ole liikaa. Yhdeksän kymmenestä venäläisestä aluksesta rakennetaan nykyisin ulkomailla. Venäläiset telakat eivät pysty rakentamaan yli 35 metriä leveitä aluksia. Jotta yhtiöt pystyisivät valtaamaan sisäiset markkinat takaisin itselleen, telakkateollisuus tarvitsee kymmenen uutta telakkaa, analyytikko Ilja Vaisman kommentoi kaupalehti DP:lle.

Suurempi ongelma on löytää riittävästi ammattitaitoista työvoimaa. Vaismanin mukaan telakat etsivät työvoimaa ympäri maan ja

houkuttelevat ihmisiä Primorskiin lupaamalla sekä koulutuksen että asunnon.

Viipurin telakalla työskentelee 1500 henkilöä. Jos molemmat suurtelakkahankkeet toteutuvat, Primorskin asukasluku, joka on tällä hetkellä 6000, kaksinkertaistuu.

Anders Märd

Hyvän elämän ja taiteen puolesta

Olen löytänyt elämän salaisuuden ja kauneuden taiteen ja musiikin kautta. Rakkaus on taiteen ilmenemismuoto, se synnytti tämän levyn. Musiikki on minulle etuoikeus, se on portti selittämättömään maailmaan - olen kiitollinen siitä.

Tuomas Hoikkala

Tuomas Hoikkala ja Kalevi Kiviniemi julkaisivat **Sax and organ** -CD:n. Levyn ohjelmisto muodostuu Jean Sibeliuksen ja Oskar Merikannon tunnetuimmista ja rakastetuimmista sävellyksistä. Mukaan on sovitettu myös suomalaisia kansansävelmiä ja isänmaallisia lauluja.

Oskar Merikanto on vaikuttanut Mäntyharjussa, joten Mäntyharjun kirkko oli luonteva paikka hänen sävellystensä äänittämiseen.

Tuomas Hoikkalan ja Kalevi Kiviniemen levy on ensimmäinen, joka on äänitetty Mäntyharjun kirkon uusilla uruilla. Jean Sibeliuksen kappaleet ja osa levyn muusta ohjelmistosta on äänitetty Lahden Sibeliustalossa. Mäntyharjun kirkon ja Lahden Sibeliustalon akustiikka mahdollistavat uusia ulottuvuuksia saksofonin ja urkujen yhteistyössä. Saksofonin ja urkujen yhdistelmä on ainutlaatuinen koko maailmassa.

Taidekeskus Salmela juhlii tänä vuonna 20 kesää -juhlavuottaan ja julkaisee sen kunniaksi kaksi uutta äänitettä. Juhlavuoden toinen äänite **Merkinantolaulukilpailun helmiä 2009** -cd julkaistaan heinäkuun lopussa.

Koivistolaisjuurinen Tuomas Hoikkala on opiskellut klassista saksofoninsoittoa Lahden ja Helsingin konservatoriossa Pekka Savijoen johdolla suorittaen saksofoninsoiton opettajan tutkinnon 1987. Vuonna 1988 hän suoritti

toisena suomalaisena saksofonistina Sibelius-Akatemian saksofoninsoiton diplomitutkinnon.

Hoikkala on konsertoinut mm. Gdanskissa, Pariisissa ja Leningradissa. Hoikkala on toiminut vuodesta 1990 alkaen valtakunnallisesti merkittävän monitaiteellisen kulttuurikeskuksen Taidekeskus Salmelan taiteellisenä johtajana ja freelancer saksofonistina. Hän on perustanut kansallisen Merikanto-laulukilpailun 2001 ja Nuorten taiteilijoiden kuvataidekilpailun 2006.

Kansainvälisesti arvostettu konserttiurkuri Kalevi Kiviniemi on puolestaan perehtynyt erityisesti ranskalaiseen musiikkiin. Hän on konsertoinut useaan ot-

teeseen mm Pariisin Notre-Dame-katedraalissa ja Sainte-Clotilde-basilikassa. Kiviniemen soolo- ja kamarimusiikkikonserttien lisäksi Kiviniemi on esiintynyt useiden nimekkäiden orkesterien, kuten Moskovan kamariorkesterin ja Moskovan sinfoniaorkesterin solistina. Kiviniemi on tehnyt yli 120 levytystä. Kansainvälisten arvioiden mukaan hän kuuluu aikamme merkittävimpiin muusikoihin.

Onnitteluit' ja muistamissii'

TIMO LENKKERI on suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon Helsingin yliopistossa 2.3.2009.

Timon isoisa agronomi Antero Lenkkeri oli kotoisin Koiviston Humaljoelta.

Ylioppilaaksi Espoon Olarin lukiosta
JUHA OLAVI SUOKAS

isoäiti Raija Suokas
os.Rousku Makslahden Römpötistä

Ylioppilaaksi Joensuun normaalikoulun lukiosta
PAVE PETERI JESKANEN.

Vanhemmat: Hannele Rusila ja Jommi Jeskanen.

Mummo: Helka Rusila o.s. Hoikkala Koiviston Hoikkalan kylästä.

NIKO VUORIO
(Kannaksen lukio)

heidän isoäitinsä on
Kaija Vuorio (o.s. Tikka)
(Römpötti)

Tuusniemen lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi IITA ALAKOPSA

isoisa Sulo Hanttu (1912-1994) oli syntyisin Koiviston Keskisaaresta.

Ylioppilaaksi Heinolan Lukiosta kirjoittanut
SANNA-MARI TÄHKÄPÄÄ.

Isä Ilkka Tähkäpää, isänisä Yrjö Tähkäpää Koiviston Kotterlahdesta

LAURI ILMARI SALONEN on kirjoittanut ylioppilaaksi Järvenpään lukiosta ja AINO INARI SALONEN on valmistunut medianomiksi Oulun seudun ammattikorkeakoulusta.

Isoisa oli Vilho Mattias Hilska Koiviston Härkälästä. Vanhemmat: Hellevi Hilska-Salonen ja Pentti Salonen.

Tääl' tapahtuu

Koiviston Heinot ry

Sukukokous Koivisto-juhlien yhteydessä sunnuntaina 26.7.2009 klo 12.30-13.30.

Tervetuloa!
Hallitus

Saarenpään Hilskat ry

Sukuseuramme vuosikokous pidetään Piikkiössä, Koivisto-juhlien yhteydessä lauantaina 25.7.2009. Tilaisuus alkaa klo 14.00, heti Saarenpään kyläkokouksen jälkeen.

Olet sydämellisesti tervetullut!
Hallitus

Alvatin - Keskisaaren

Kyläkokous pidetään lauantaina heinäkuun 25 päivänä kello 12.30 Piikkiössä.

Kylätoimikunta

Koiviston Kurkien Sukuseura ry:n sukukokous

Sukukokous pidetään lauantaina 11.7.2009 klo 11.00 Vanhamoision seurantalolla Porvoossa.

Tilaisuus aloitetaan ruokailulla ja varsinainen sukukokous alkaa klo 13.00. Kokouksessa käsitellään sääntömääräisten asioiden lisäksi sääntömuutos ja huomionosoitukset. Päivä sisältää mm. esitelmän, kilpailuja, arpajaiset ja vapaata keskustelua.

Mahdolliset tiedustelut sihteeri Asta Heikkilä puh 050-4389343 tai puheenjohtaja J-V Kurki puh 0400-601838 tai sähköposti jiivee.kurki@pp.inet.fi

Tervetuloa

Vatnuorin kyläyhdistyksen vuosikokous

Koiviston juhlilla Piikkiössä 25.7.2009 klo 12.30. Käsitellään yhdistyksen sääntöjen 12§ mukaiset vuosikokouksessa päätettävät asiat.

Hallitus

Keravan lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi PINJA SIRJE SYLVIA LEHTIHEIMO

Äitinsä äidin suku Koiviston Saarenpään Seppisiä.

Liedon lukiosta v. 2009 kirjoitti: VENLA ELLEN HEINO

Vanhemmat: Jouni Heino ja Anu Honkanen-Heino. Isovanhemmat: Äijä, Matti Heino, Koivisto Piissaari, mummo Maija Heino os. Rökköläinen Kurkijoki. Iso-isovanhemmat: Vanha-äijä Armas Heino Koivisto Piissaari ja vanhamummo Lyyli Heino os. Pönni Koivisto, Piissaari.

Vantaan Tikkurilan lukiosta on v. 2009 valmistunut ylioppilaaksi KALLE KRISTIAN PALONEN.

Hänen isoisänsä on Aatos Simola Koiviston Tervahartelan kylästä.

Tällä palstalla julkaisemme onnitte-
luja. Ilmoitus kuvallisena 6e.
Aineisto digitaalisena otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi. Muussa tapauksessa disketti, CD-levy tai valokuva osoitteeseen: Studio Salokannel & Toivonen, Hämeenkatu 5, 15110 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan 90 kirjaimen verran. Kuvien lähetys omalla vastuulla. Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Eistilä-Ingertilä-Jaakkola Kyläyhdistys kokoontuu

Koiviston juhlien yhteydessä lauantaina 25.pnä heinäkuuta, klo 12,30.

Muistutus taas kerran vanhoista kuvista: jos niitä löytyy - ottakaa mukaanne !

Tervetullo haastelemmaa !

Koivistoseuran senjorit

Kokoontuvat Koiviston juhlilla Piikkiössä 26.7.2009 klo 12.30. Tule keskustelemaan ja päättämään tulevasta toiminnasta.

Puheenjohtaja

Karjala elää muistoissa – ja verkossa 13.6. alkaen

Historiallisesti merkittäviä, luovutetun Karjalan alueen karttoja voi pian katsella verkossa. Maanmittauslaitos haluaa tarjota kansallisomaisuutta olevat kartta-aineistot kaikkien saataville ja helposti käytettäviksi osoitteessa www.karjalankartat.fi.

Ennen vuotta 1939 piirretty kartta-aineisto on 13.6.2009 alkaen maksuttomasti kaikkien saatavilla. Karttojen selailun lisäksi verkkopalvelussa voi muun muassa tehdä hakuja nimistön perusteella, lähettää kiinnostavasta karttanäkymästä linkin tutulle sekä ottaa esimerkiksi vanhan sukutilan tarkat koordinaatit ylös Karjalan matkaa varten.

Maanmittauslaitoksen pääjohtaja Jarmo Ratia esittelee palvelua lauantaina 13.6.2009 Karjalaisilla kesäjuhlilla Kuopiossa. Julkistamistilaisuus alkaa klo 12.30 Kuopion klassillisella lukiolla (Opistotie 1).

Karttapalvelussa on kolme kartta-aineistoa: kaksi topografista karttaa (mittasuhteet 1:100 000 ja 1:20 000) sekä pitäjänkartta (1:20 000).

Paikannimellä voidaan hakea muun muassa kaupunkeja, kyliä, vesistöjä ja muita rakennettuja kohteita. Kartalla voi luoda linkin haluamaansa kohtaan ja kopioida kohteen sijainnin talteen.

Valitsemastaan kohdasta voi myös ottaa ylös tarkat koordinaatit, joiden avulla voi paikantaa kohteita Karjalan matkalla. Palvelussa näkee myös kyseisen kartan laatimisajankohdan ja piirtäjän, jos ne ovat tiedossa.

Karjalan kartta-aineisto on tähän asti ollut kansalaisten saatavilla vain CD-levyillä, joita voi yhä ostaa maanmittaustoimistoista. Levyt säilyvät tarpeellisina myös verkkopalvelun rinnalla, sillä CD:illä on kartta-aineistoja, joita verkkopalvelussa ei ole. Skannatun aineiston selaaminen levyillä vaatii jonkin verran karttaosaamista ja Karjalan alueen tunteamista. Verkossa karttojen selailu on paljon aiempaa helpompaa.

Lisätietoja verkkopalvelusta:
Verkkovastaava Mikko Laine
mikko.j.laine@maanmittauslaitos.fi, 040 520 8990

Tiedättekö? - vastaukset.

1. Vuonna 1614 kesäkuun 12 pñä.
2. Kenraali Hans Wachtmeister.
3. 1025 ha josta metsää 971 ha.
4. Toivo Edvard Olin, joka oli Koiviston kunnanlääkärinä vv. 1914-1924.
5. V. 1932.
6. Koiviston nuorisoseura.
7. V. 1916
8. Koivistolla aikaisemmin varsin yleisesti käytetyt pieksusaappaiden tapaiset miesten jalkineet.

9. Kun neito antoi kosimaan tulleele sulhasmiehelle suostumuksensa tai ainakin ilmoitti mieltävänsä asiaa, niin jätti sulhanen hänelle rahaa ja kellon Tätä nimitettiin ”rahomiseksi”. Tällainen tapa oli vielä varsin yleinen Koivistolla vuosisadan vaihteessa
10. Sosialidemokratit, jotka saivat 1141 ääntä, ja seuraavana oli maalaisliitto 821 äänellä.

Kysymykset ja vastaukset maaliskuun 1954 Koiviston Viestistä.